

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

**(10/108, 155, 156, 157, 158, 159, 160) ESAS NO'LU
BİLGİ TOPLUMU OLMA YOLUNDA BİLİŞİM
SEKTÖRÜNDEKİ GELİŞMELER İLE
İNTERNET KULLANIMININ BAŞTA
ÇOCUKLAR, GENÇLER VE AİLE YAPISI
ÜZERİNDE OLMAK ÜZERE SOSYAL
ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI AMACIYLA
KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI
KOMİSYONU**

TUTANAK DERGİSİ

03 Nisan 2012 Salı

**(10/108, 155, 156, 157, 158, 159, 160) ESAS NO'LU BİLGİ TOPLUMU
OLMA YOLUNDA BİLİŞİM SEKTÖRÜNDEKİ GELİŞMELER İLE
İNTERNET KULLANIMININ BAŞTA ÇOCUKLAR, GENÇLER VE
AİLE YAPISI ÜZERİNDE OLMAK ÜZERE SOSYAL ETKİLERİNİN
ARAŞTIRILMASI AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI
KOMİSYONU**

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

03 Nisan 2012 Salı

----0----

K O N U

	<u>Sayfa</u>
İnternet Kullanımı hakkında	1:24

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>İİ</u>	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM		1:24
Doç. Dr. Mustafa AKGÜL (İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Öğretim Üyesi)		1:13, 20, 22:23, 23:24
Ruhsar DEMİREL	Eskişehir	7, 20
İlhan YERLİKAYA	Konya	10
Atilla ÖZGİT (ODTÜ Bilgisayar Mühendisliği Fakültesi Öğretim Üyesi)		13:15, 16, 19, 20, 23
İKİNCİ OTURUM		16:24
Haydar AKAR	Kocaeli	19
Yıldırım M. RAMAZANOĞLU	Kahramanmaraş	21:22

Açılma Saati: 15.23

Kapanma Saati: 17.19

3 Nisan 2012 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.23

BAŞKAN: Necdet ÜNÜVAR (Adana)

BAŞKAN VEKİLİ: Yıldırım M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş)

SÖZCÜ: İlhan YERLİKAYA (Konya)

KÂTİP: Erdal AKSÜNGER (İzmir)

-----0-----

BAŞKAN – Bilişim ve İnternet Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, değerli hocalarım, değerli uzman arkadaşlar, değerli basın mensupları; öncelikle günümüzün ve haftamızın hayırlı olmasını temenni ediyorum. Bugün İnternetin âdeta Türkiye’deki tarihiyle özdeşleşmiş iki çok değerli hocamızı Komisyon olarak dinleyeceğiz. Sayın Mustafa Akgül, Bilkent Üniversitesi öğretim üyesi ve Sayın Atilla Özgüt, Orta Doğu Teknik Üniversitesi öğretim üyesi. Değerli hocalarımızdan çok kıymetli bilgiler alacağımıza inanıyoruz.

Dün genel bir değerlendirme yapmıştık geçtiğimiz haftanın değerlendirmesini, bugün de, bu haftaya ilk olarak hocalarımızı dinlemeye başlayacağız. Hocalarımız sunumlarını yapacaklar. İki hocamızı da dinledikten sonra biz konuyu tartışmaya açacağız. Umuyorum Komisyonumuzun çalışmalarına çok ciddi katkılar sağlayacak iki tane sunum dinleyeceğiz.

Önce Sayın Akgül’e söz veriyorum.

Buyurun Değerli Hocam.

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. MUSTAFA AKGÜL – Teşekkür ederim.

Türkiye’deki İnternet aşağı yukarı on dokuzuncu yılını doldurmak üzere. Biz iki arkadaşımızla birlikte...

BAŞKAN – Siz ondan eskisinizdir de yani Türkiye’deki İnternet tarihiyle...

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. MUSTAFA AKGÜL – Hayır hayır, Türkiye İnterneti on dokuzuncu yılını doldurmak üzere. Biz iki arkadaş, aslında dört arkadaşız, yirmi yıla yakındır Türkiye İnternetini büyötmeye, dertleriyle meşgul olmaya, çözüm önerisi sunmaya çaba harcadık, harcamaya da devam ediyoruz. Bundan süzülen şeyleri, beynimizdekileri sizlerle paylaşmaya geldik, çok teşekkür ederiz bizi dinlemek istediğiniz için.

BAŞKAN – Estağfurullah, biz teşekkür ediyoruz.

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. MUSTAFA AKGÜL – Şimdi, esas olarak İnterneti ben nasıl görüyorum onu anlatmaya çalışacağım, biraz bilgi ekonomisi, bilgi toplumu konusunda karar vereceğim ve Türkiye’deki durumu nasıl gördüğümü anlatmaya çalışacağım ve ne yapılması gerektiği konusunda kalın çizgilerle bir şeyler söylemeye çalışacağım.

Şimdi, dünya İnternetinin tarihine bakarsak 1950’lerin ortasında bilgisayarları insanların konuşurması hayal edildi, burada önemli bir ivme “sputnik” oldu ve 1960’ların başında “galaktik ağ” gibi kavramlar ortaya

çıktı. Ama bunun bir somut projeye, “ARPANET Projesi” ne çıkışı 1969 Eylülünü buldu bir ihale yapıp hayata geçmesi. 1983’e kadar laboratuvarlarda kurallar, protokoller yeniden yazıldı, dünyada 1983’te İnternet sahaya çıktı, 1990’larda İnternet uygun bir şekilde gelişmeye başladı. 1993 sırası İnterneti geniş kitlelerin farkına vardığı nokta. Türkiye de aslında 12 Nisan 1993’te İnternete bağlandı. Yani aslında treni tam zamanında fark ettik, biraz tesadüf oldu, o detaya girmeyeyim. 2000’lere kadar İnternet... 1995’te “Java” ile ticari dünya İnternetin varlığını fark etti. 2000’e kadar çılgın bir yarış oldu, 2000’den sonra İnternet yavaşlayıp düzgün bir şekilde gelişmeye devam etti.

Şimdi, “İnternet nedir?” sorusuna herkesin verdiği bir cevap vardır. Ben nasıl gördüğümü kısaca cevaplamaya çalışayım. İnternet en teknik olarak bir ağ teknolojisi, bir ağ ama İnternet onun ötesinde bir kütüphane, bir kültür hazinesi, İnternetin çizdiği hizmetler, akıllı cihazların olduğu bu büyük şeye de “İnternet” diyoruz. İçinde insanların sosyal ağları var, iletişim ortamı ama İnternetin bundan önceki önemli gelişmelerden temel farkı bir etkileşim ortamı oluşu. Biraz sonra sayıları vereceğim, İnternet üzerindeki her cihaz, her insan bu etkileşimin bir parçası durumunda, eşit konumda dolayısıyla fark orada tabii ki. Önemli bir şey tabii ki, zaman ve mekân etkisini azaltıcı, eşitleyici oluşu. Bundan önceki gelişmelere göre kıyas kabul etmeyecek bir konumda. Bireysel gelişme olanaklarını çok artırdı dolayısıyla dünyanın neresinde olursanız olun yeteri kadar terlemeye hazırsanız, belli pek çok konuda uzman olabiliyorsunuz. Diğer, cerrahlık biraz yetenek ister, belki komple müzisyen olamayabilirsiniz ama herhangi bir konuda uzman olabilirsiniz yeteri kadar terlemeye hazırsanız. Bu olanağı herkese tanıyor. Tabii, her yurttaş, her dünya yurttaşına kendi matbaasını, gazetesini, radyosunu, televizyonunu çıkarma olanağı veriyor ve bunu kolay, hızlı, ucuz olarak yapma olanağı veriyor. Ne bir servet yatırmanız gerekir ne bilgisayar mühendisi olmanız gerekir ne de uzun zaman harcamanız gerekir. Bunlar yavaş yavaş etkisini de göstermeye başlıyor tabii.

İnternet reklamı, ortamı, ticaret ortamı, çalışma ortamı, aklınızda ne varsa İnternette var. “Anonim İnternet yaşamdır” diyor ama İnternet aynı zamanda sokaktır, bütün dünyaya açılan bir sokaktır. Bütün artıları, eksileriyle İnternet yaşamın bir yansımasıdır.

Şimdi, biraz büyüklüklerden bahsedersen şu anda bu rakamları ölçmesi çok zor, tartışmalı bir miktar, 2,3 milyar civarında insan İnternet kullanıyor.

İnternet’e kayıtlı bilgisayar sayısı 888 milyon, bu altı ayda bir açıklanan bir rakam, ancak altı ay sürüyor.

Her ay açıklanan bir başka rakam Mart rakamı, 613 milyon web var dünyada.

220 milyon alan adı söz konusu. Ne kadar video var, ne kadar blog var, bunları bilmiyoruz.

Kaç sayfa olduğunu Google da açıklamaktan vazgeçti, ama trilyonlar ölçüsünde olduğunu biliyoruz.

Facebook’ta -bu yıl sonu rakamı- 845 milyon üye var, günde 425 milyon kişi ziyaret ediyor, 425 milyon kişi de ayda mobil cihazlardan Facebook’a ulaşıyor.

Twitter konusunda, Twitter’ın kendi verdiği aktif kullanıcı sayısı 140 milyon, ama başka firmalar 350 milyondan bahsediyor. Günde 340 milyon tweet geçiyor, günde 1,6 milyar sorgu söz konusu ve en çok izlenen kişi Lady Gaga’yı da 15 milyon kişi takip ediyor, hatta 20’ye çıktı.

Linkedin, profesyonellerin olduğu bir ağ, burada 125 milyon var.

WordPress, işte, insanların kolayca abone olabildikleri bir yer, 20 milyon ile 35 milyon gibi şeyler var, bu rakamları çok sık açıklamıyorlar.

Flicker, mesela insanların resim paylaştığı bir yer, 6 milyar resim var.

Facebook'ta -bu rakam eski bir rakam- 500 binden fazla uygulama var, insanların geliştirip oraya koydukları ve gelirden paylaştıkları bir şeyden bahsediyoruz.

Yine, Youtube'da -bu iki sene önceki rakam- günde 1 milyon video izleniyor, dünyadaki video pazarının yüzde 40'ı Youtube.

Gene Youtube'de bir dakikada yüklenen video miktarı otuz saat. Yine bu altı aylık falan eski bir rakam, yani bunlarda bir kontrol koyma gibi Türkiye'de talepler geliyor, mümkün değil tabii ki.

Şimdi, ben İnternet'i sanayi devrimiyle kıyaslıyorum, o boyutlarda önemli bir gelişme olduğunu söylüyorum. Burada bilim ve teknolojiyle sarmal bir ilişki var. Bilimdeki gelişmelerle İnternet hızlanıyor, İnternet sayesinde bilim gelişiyor.

Aynı şey özgü yazılımlarda da olacak, daha sonra söyleyeceğim.

Bunun insanlık üzerindeki değişiminin bazı ipuçlarını görebiliyoruz, birincisi örgütsel yapılar değişiyor, hiyerarşik yapılar daha yatay yapılara geçiyor, siz kurumun en üstüne bir şey söylemekle, artık çok kolay bir e-mail olur, en kötüsü bir web yapıp bildiğiniz, paylaşmak istediğiniz şeyleri sekreterleri aşarak ulaşabilirsiniz.

Ağ etkisi, ağ ekonomisi, ağ toplumu kavramları gündemde, ekonomistler, sosyologlar çalışıyorlar. Birey öne çıkıyor ilk defa, hem üretici olarak hem tüketici olarak. Dağ başında yaşayıp bir şey üreterek yaşamak da mümkün ya da kendinize özgün giyim kuşam dâhil bir sürü şey, arabayı falan geçin, onları da alabilir duruma geliyorsunuz.

Rakipler iş birliği yapıyorlar, "rekabirlik" gibi kavramlar ortaya çıktı.

Üretici ve tüketici bir malı beraber tasarlamaya başladılar. Rakip şirketler beraber çalışabiliyorlar. Tabii ki bir katılım ve saydamlık ortamı olarak kendini hissettirmeye başladı, yavaş yavaş gelişiyor.

Kitlesel örgütlenmeler, paylaşım ve üretim ortamı, bunun örneklerini de vereceğim. Yani dünya üzerine yayılmış insanlar bunun en önemli örneği, işte, linux örneği verebiliriz, beraberce insanın ortak malı bir şeyler üretiyorlar, wikipedia o örneklerden bir tanesi.

Şimdi, sanayi devrimiyle bir kıyaslama yapmak istiyorum. Sanayi devrimi insanın kol gücünün çoklandığı, onun etkin kullanıldığı bir şey, şimdi ise insanın beyin gücünün, beyinsel ürünlerinin paylaşıldığı, yeniden üretildiği bir yapı söz konusu. Yani bir yerde kol gücü, bir yerde beyin gücü ya da bir yerde alın teri, bir yerde akıl teri, Ulaştırma Bakanımızın çok sevdiği bir lafla.

Burada tetikleyen dersiniz, işte, bilgi ve enformasyon dediğimiz sayısal ürünlerin üretilmesi, saklanması, işlenmesi, yayılmasının çok kolay, hızlı, ucuz olduğu için bunlarda devrimsel bir gelişme söz konusu.

Yine altı çizilmesi gereken, dünyanın henüz nasıl çözeceğini bilemediği bir şey, bu sayısal ürünlerin marjinal maliyetlerinin sıfır oluşu. İlk üretim çok pahalı da olsa bundan sonra marjinal maliyet sıfır, bu oyunun kurallarını çok değiştirdi, işte, fikir haklarında çok ciddi bir sorun var, nasıl çözeceğimizi henüz bilemiyoruz.

Tüm yaşamı değiştiren bir süreç söz konusu ve daha işin başındayız. Yani işte, tufek icat oldu mertlik bozuldu türünden gelişmeler söz konusu.

şimdi, İnternet'in gelişmesiyle birlikte web2 gibi sosyal ağlar falan çıktı, bunun önemli kısmı tabii ki sıradan insanın söz sahibi olması. Web3 dediğimiz nesnelerin İnternet'i, akıllı cihazların, sensorların, küçük cihazların, buzdolaplarının, ocakların vesairenin içine girdiği ve hayatımızı değiştirmeye başladığı bir şey yakında, biraz daha uzakta üzerinde çalışılan bir anlamsal web var. Bir şey aradığımızda bizim ne aradığımıza yönelik, doğru cevap bulmamıza yönelik bir hedef söz konusu.

şimdi, katılım, demokrasi ve İnternet, sürekli tabii ki İnternet'in demokrasiyi getirmesi gündemde. Burada sosyal ağların örneklerini, Arap Baharı'nda vesairede gördük, geniş kitlelerin örgütlenmesinde ciddi bir ortam ortaya koyuyor. Kitleler, belki şunu söylemek lazım, saydamlık, yönetime katılma, bilgiye erişim ve refahtan pay istiyorlar bütün dünyada.

İnternet, işte, bilgilendirme, denetim aracı olarak ortaya çıkıyor. Tabii, ifade özgürlüğü için temel bir araç olduğunu Birleşmiş Milletler kabul etmiş durumda ve bilgiye erişim, İnternet okuryazarlığı artık anayasalara giren bir temel yurttaşlık hakkı olmaya başladı. Fransa'da öyle bir eğilim var. Finlandiya 100 megabitlik bir şeyi temel yurttaşlık hakkı olarak parası olmayana da ben sağlamayacağım gibi bir taahhüdün altına girdi.

Buradan bilgi ekonomisi ve bilgi toplumu kavramlarına geçeceğim. şimdi, bu terimlerde dünya olarak anlaşmış durumda değiliz. İngilizce'deki ifadelere bakarsak, işte, information society, knowledge society, knowledge based economy, knowledge driven economy, knowledge economy gibi terimler var.

Mesela Avrupa Birliği örneğine bakarsak, en başında 94 ve 95'te information society sözünü kullanıyordu, daha sonra knowledge society terimini kullandı, şimdi knowledge based economy diyor; resmî dokümanlarda, söylemlerinde, araştırma fonlarındaki programlarındaki isimler bunlar.

şimdi, niye bilgi toplumu diyoruz dersek, aslında bilginin bir üretim faktörü olduğunu, temel zenginlik kaynağı olduğunu fark ettik. Bilgi her zaman önemliydi, ateşin bulunduğu zaman da önemliydi, ama şimdi temel zenginlik kaynağı olduğunu fark ettik.

Onun için, buradaki bilgide kasıt ne dersiniz, işte, bilimsel bilgi, teknoloji, ARGE, patent, know-how, inovasyon, örtük bilgi, ancak gördüğümüzde tanıyacağımız enformasyonun her türlüşü.

Bunun, bu toplumun işçileri dersiniz, beyin işçileri, araştırmacılar, eğitimli insanlar.

Bir bilgi toplumu tanımı, insanların üzerinde anlaştığı tanım üzerinde bakarsak, bilgiye erişebilen, kullanan, işleyen ve bilgi üreten bireylerden oluşan bir toplumdan bahsediyoruz. Dolayısıyla, dünyanın gündemi, sadece Türkiye'nin değil, uzunca bir dönemdir emek ve doğal kaynak yoğun bir toplumsal yapıdan, ekonomiden, bilgi yoğun ekonomi ve topluma geçiş. Bilgi toplumu zirveleri falan da bunu dünyanın gündemine koydu, her ülkenin bilgi toplumu stratejileri söz konusu.

Bunun kültür boyutuna bakarsak, bireylerin bağımsız, sorgulayan, yaratıcı, girişimci, farklı düşünebilen, aykırı düşünebilen insanlar olması lazım ve toplumun da bu farklılıkları yeşertecek bir ortam olması lazım. Yaratıcılık o kadar kolay değil maalesef, bunun için kurumlar ve ortam gerekiyor.

Bilginin özel konumu konusunda birkaç şey söylemek isterim. Şimdi, açsanız açlığını fark edersiniz, üç saat sonra kıyamet kopar, hastaysanız da fark edersiniz, ama bilgi fakiri iseniz, bilgi açıysanız fark etmeniz mümkün değil.

Şöyle bir anekdot anlatılır: İki tane çoban “Ya zengin olsak.” diye konuşuyorlar. Biri soruyor “Peki, zengin olsak ne yaparsın?” diyor. Biri düşünüyor, düşünüyor, “Soğanın cücüğünü yedim.” diyor. Ötekine soruyor, “Sen ne yaparsın?” diyor. O da düşünüyor gene, “Ya yapacak bir şey bırakmadın ki.” diyor.

Şimdi, bu neyi isteyeceğin bildiklerinle sınırlı. O insanların, işte, ben Paris’e giderim, Londra’ya giderim, Maldiv’de tatil yaparım, uçakla dünya turu yaparım demesini beklemiyorsunuz değil mi? Ne biliyorsa ancak o ölçüde hayal edebiliyor.

Şimdi, gene ilginç bir örnek, DEC firmasıyla ilgili. DEC’in başında Ken Olsen isimli bir milyoner vardı, bir firmayı sıfırdan yaratan bir insan vardı. Kişisel bilgisayarlar çıktığı zaman, kişisel bilgisayarların çıkma noktasındaki ortadaki bilgisayarların en küçüğü bu masalardan daha büyük boyutlardaydı. “İnsanlar niye masalarına bilgisayar alsınlar, evlerine niye bilgisayar koysunlar?” dedi. Şimdi, PC çıktı ortaya, ondan sonra şirkette PC konusunda konuşmayı yasakladı, duvar örmeye çalıştı. “Ya, bu dediğiniz gelişmeden biz nasıl yararlanırsınız, avantajım nedir?” sorusunu sormak yerine yasakladı, sonra şirket battı tabii ki. Yani bilgiye duvar örmek mümkün değil.

Şimdi, bilgi ekonomisi derken neyi kastettiğimi biraz açayım dersanız, bu şeye bakarsak, işte, bitkiye gen düzeyinde müdahale eden, nasıl üreteceğiniz, toprakta mı, fabrikada mı, buharlı yerde mi, nasıl üreteceksiniz, kumaşta nasıl bir teknoloji kullanacaksınız -işte, nanoteknoloji şu anda Türkiye’nin de gündeminde kullanılmaya başlandı- kumaşın tasarımı, markalaşmak, moda ve pazarlama, dağıtım, üretim. Bu zincirin hepsinde uzmanlığı kullanabiliyorsanız bilgi ekonomistisiniz.

Şimdi, bilişim ve bilgisayar hayatın her boyutuna girmiş durumda, her akıllı cihazda onlar var, üretim tamamen ona bağlı, kişisel ve kurumsal verimlilik aracı, onlarsız yaşamak mümkün değil, ama aynı zamanda, hepinizin de olduğu gibi, işte, akıllı cihazlar sayesinde hem haberleşme aracımız hem kültür aracımız hem hayatımızla ilgili her şeyi topladığımız bir şeye doğru gidiyor, ama aynı zamanda, işte, bir ilaç tasarlayacaksanız, bir malzeme tasarlayacaksanız, bir otomobil tasarlayacaksanız da bilgisayarlara ihtiyacınız var tabii ki. Dolayısıyla, tüm sektörler için olmazsa olmaz bir altyapıdan bahsediyoruz.

Buradan açık kaynak ve özgür yazılımlar konusunda kısa bir bağlantı yapmak istiyorum. Bunlar bizim imece dediğimiz yöntemle dünyaya dağılmış insanların ürettiği ve insanların ortak malı ürünlerden bahsediyoruz. Ana teması özgürlük teması, yani kullanıcıya özgürlükleri veren demokratik yapılar, dağıtık yapılar. İnsanlar birbirlerinin yüzlerini de pek çoğunlukla görmüyorlar ya da ancak konferanslarda falan karşılaşıyorlar, yıllar sonra, beraber çalıştıktan sonra.

Şu anda dünyada 430 bin özgür yazılım projesi var ve -bir yerdeki rakamdan veriyorum ben, biraz daha fazladır şey- orada da 3 milyon insan da geliştirici, dünyaya dağılmış insanlar bunlar.

Bunların yansımaları, yani açık kaynak fikrinin yansımaları olarak, işte, wikipedia’yı biliyorsunuz, crowd sourcing dediğimiz pek çok uygulama var.

Onun dışında, işte, üniversitelerde açık erişim gibi bilimsel makalenin paylaşılması, açık ders malzemelerinin paylaşılması, açık bilim adında bir sürü proje var, açık donanım gibi şeyler var.

Mesela openculture.com gibi bir yerde kültürel ürünlerin paylaşılmasına yönelik çok ciddi bir çaba söz konusu. Opendata, opengov gibi kavramlar çok...

Gene açık kaynak dünyası İnternet'le iç içe geçmiş durumda, açık kaynak dünyası İnternet sayesinde ayakta duruyor tabii ki, ama İnternet'i çalıştıran yazılımların büyük çoğunluğu da açık kaynak dünyasının ürettiği ürünler.

Mesela web sunucularının yüzde 70'i Apache; sadece bir tanesi, Microsoft'un ki yüzde 20 civarında, geri kalanı gene başka açık kaynak ürünler.

Açık kaynak ürünlere özgü yazılımlar Türkiye için tasarruf, istihdam, güvenlik ve rekabet açısından önemli. Tabii, bunların içinde Türkiye'ye özgü olan Pardus Projesi var tabii ki. Pardus, bir Anadolu parsının adı olarak konmuş durumda.

Şimdi, kısaca Türkiye İnternet'inin tarihinden bahsedersen, uzak ağlar 86 yılında TÜVAKA Türkiye Üniversite ve Araştırma Kurumları Ağı olarak başladı. O ağın kapasitesi 9,6 Kilobytes per second olduğunu hatırlatmak isterim.

89 yılında tıkanıdı -bizim Atilla'yla tanışmamız da o zaman oldu zaten, o ağ üzerinde oldu- 12 Nisan 93'te, işte, TrNet Projesi'yle İnternet geldi, o getiren ekibin başında da Atilla vardı aslında. 95'e kadar, işte, yavaş yavaş gelişti. 64K'yla iki sene Türkiye yaşadı, 95 yılında Turnet ihalesi yapıldı. Yine İnternet konferansı yapıldı aynı zamanda ve o yılda Enformasyon Ana Planı gibi bir plan başladı, Tansu Çiller'in Başbakanlığı döneminde.

97 yılında önemli bir gelişme oldu, Bilim Teknoloji Yüksek Kurulu ikinci defa toplandı tarihinde, orada ETKK'nın kurulması, KOSGEB'e İnternet kafeleri, İnternet kiraathaneleri adıyla açılması talimatı verildi, o yılın sonunda da İnternet konferansında İnternet Kurulunun kurulması fikri benimsendi. 98 yılında İnternet Kurulu ilk toplantısını yaptı. Kamunet konferansı yapıldı, işte, e-devletin dedesi diyebileceğiniz şey. İnternet haftaları 98 yılında başladı. Ttnet ihalesi aslında, 95'teki ihale 96'da Turnet başlamıştı, 98'de Ttnet ihalesi ortaya çıktı, 2000'de falan hayata geçti. Yani, işte, onun içinde ADSL 3 bin kadar başlamıştı, ama 2003 sonunda ancak ADSL Türkiye'de ciddi olarak başladı.

2000 yılında e-Avrupa başladı, aslında 99'da gündeme geldi, ama kararlar 2000'de alındı. Biz Helsinki'de Avrupa Birliği adaylığını konuştuk, onların projelerinden biri de Avrupa'ydı. 2001 yılında e-Avrupa+ aday ülkeler için gündeme geldi. Biz onu imzaladık, o arada, işte, Bilişim Şûrası gibi bir girişim başladı ve e-Türkiye birdenbire e-Avrupa'dan sonra Türkiye'de e-Türkiye gündeme geldi.

Telekomünikasyon kurumu 2000 yılında kuruldu, Enformasyon Master Planı da 96'da başlayan plan da bitti, sanal temel töreni yapıldı, raflarda duruyor.

2002 yılında, Bilişim Şûrası sırasında, RTÜK Kanunu'nda bir İnternet'i zapturapt alma çabası oldu, İnternet'i basın kanununa tabi tutma çabası oldu, Cumhurbaşkanından döndü, tekrar geçti ve Türkiye iki senesini kaybetti, ondan aslında hiç kimse mahkûm olmadı, ama iki sene o yasayla ilgili mücadele ettik.

2003 yılı Şubatında Bilgi Toplumu Dairesi DPT bünyesinde 5 kişiyle başladı. Yıl sonunda Acil Eylem Planı ve İcra Kurulu kararı çıktı, aslında Mayısta hazırlanmıştı, ama onaylanması Aralığı buldu, ondan sonra biraz daha gelişti tabii. 2004 yılında Türk Telekomun serbestleşmesi kararı verildi, teorik olarak serbestti, daha sonra özelleşti, ama hâlâ aslında serbest olduğu tartışmalı durumda.

2006 Temmuzunda Resmî Gazete’de Türkiye’nin Bilgi Toplumu Servisi ve Eylem Planı çıktı, 2006-2010’u kapsayan, yarı başarılı konumda.

2006’da özelleşme oldu biliyorsunuz, 2007’de 5651 sayılı Yasa çıktı, 2008’de e-devlet kapısı oldu, bunlar Türkiye İnterneti’ nin bence önemli ana başlıklarıydı.

Türkiye İnterneti ne durumda, onu biraz söylersek. Kullanıcı sayısı 30-35 milyon civarında. Bu TÜİK’in son anketi yüzde 45 diyor. Yalnız bu on beş-yetmiş dört yaş aralığı için geçerli.

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – 30-35 için diyorsunuz değil mi on beş-yetmiş?

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. MUSTAFA AKGÜL – Tabii, tabii, yani dünyada İnternet kullanıcı istatistikleri on beş-yetmiş dört yaş için tutulur, o ölçülür, öyle bir şey söz konusu.

Şimdi, 8 milyon civarında geniş bant İnternet kullanıcısı söz konusu. 888 milyon demiştim, onun 4 milyonu aynı kaynağa göre Türkiye’de, İnternet’e kayıtlı bilgisayar sayısı açısından. Bu yüzde 45’in yüzde 30-38’i civarı düzenli kullanıyor.

Şimdi, düzenli kullanmada TÜİK’in ölçüsü her gün kullanan ya da haftada bir kere kullanan. Haftada bir kere kullanırsa onu düzenli kabul ediyor, ama her gün kullananlar yüzde 30 civarında. Yani yoğun kullananlar yüzde 30 civarında, tabii, yoğunluğun tanımında bir şeylik var, ama yüzde 55 hiç İnternet kullanmıyor. Yani yüzde 40-45 kullanıyor demek...

İlk yıllarda “İnternet’i duydun mu, biliyor musun?” falan cinsinden soruyorlardı, onda bir yüzde 25 hiç duymamıştı, ama bu dört yıl kadar önceden bahsediyoruz.

Şimdi, alan adı konusunda, Türkiye içinde, işte, ODTÜ’nün yaptığı 300 bine yakın alan adı var, Türkiye dışında da yaklaşık 1,2 milyon alan adı var, ama bütün dünyada aşağı yukarı aynı oran geçerli.

Şehir-kır arasında önemli bir fark var, kadın-erkek arasında fark var. Sadece kırsal kesimde kadınların yüzde 15 civarında İnternet kullandığını söylersem resmi birazcık şey yapmış olurum.

TÜİK’in rakamları, evlerin yüzde 42’inde İnternet, yüzde 35-40 civarında da geniş bant var diyorlar.

Şimdi, serbestleşmede ciddi bir sorun söz konusu, belki ileride biraz daha söyleriz. Bunu pazar paylarından, Türk Telekomun, yani hakim operatörün dışındakilerin pazar paylarından bunu görüyoruz. Mesela Almanya çok geç serbestleşti, ama orada Alman Telekomun pazar payı bayağı düştü, kaldı, bizde şey hâlâ hakim durumda. Yabancı sermayenin girişinde de aynı şeyleri görebiliyoruz, çok az yabancı sermaye İnternet ve Telekom alanına giriyor.

Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı 2010 yılında bitti, başarısı ayrı hikâye, yenisi henüz yok. Yani Avrupa Birliği’nde de mesela 2000’de başladılar, 2002’ye kadar iki yıllık vardı, sonra 2005’e kadar üç yıllık vardı, sonra 2011’e kadar yaptılar, 2015 yaptılar, şimdi 2020’yi hedefliyorlar. Yani biri bittiği zaman öteki başlıyor ve bir değerlendirmesi söz konusu. Bizde şu an hazırlık aşamasında.

Şimdi, e-devlet kapısında bana gelen son rakam 10 milyon kadar abone var, çünkü özellikle askerlik ve sağlık şeylerinin, SGK'nın işleri için mecburen oraya girmek gerekiyor, bu sayıyı artırdı.

Şimdi, bir başka rakam, bir rezüme toplayan bir yer, 11,5 milyon rezüme var bende dedi. Bunun iyi tarafı Türkiye'de o kadar insan İnternet kullanıcısı iş arıyor, kötü tarafı tabii bu kadar insan iş arıyor. Ne tarafından bakarsanız.

Uluslararası indekslerde Türkiye nasıl gözüküyor dersiniz, 55 ülkenin falan olduğunda genellikle 40'nci civarında oluyoruz, 192 falan ülke olduğunda 55-70 arasında.

Mesela kadın-erkek eşitsizliğinde 132-137 ülke arasında 130'lardaydık, biraz düştük 126'ncı da falanız şu anda. Yani İran'ın önüne geçebildik son birkaç yılda, daha önce daha kötü durumdaydık.

İnsani gelişme indeksinde 92'nci sıradayız. Birleşmiş Milletlerin iki yılda yaptığı bir indeks var, onda böyle biraz oynadık, 59'dan 76'ya düştük, 69'a geldik, şimdi tekrar 80'deyiz bu sene açıklanan rakamda.

Davos'un ürettiği bir Dünya Bilgi Teknoloji Raporu var, işte, e-hazırlık gibi de söyleniyor, onda da son dört-beş yıldır geri gidiyoruz, 55'inciydik, 61'e düştük, 69'a, en son 71'e düştük.

Sınır tanımayan gazetecilerin şeyinde, geçen yıl basın özgürlüğü açısından 138'dik, 148'e düştük.

Rekabet indeksinde biraz iyileşme oldu, 69'dan 59'a ilerledik.

Sınır tanımayan gazeteciler İnternet açısından Türkiye'yi gözlem altında tutuyor, İnternet düşmanları arasında değiliz, ama gözlem altında ülkeyiz.

Demokrasi indeksi Economist'te yayınlandığında -birkaç ay önce yayınlandı- 167 ülke arasında 88'inci durumdayız.

Bu bilişim indeksine biraz bakarsak, bir e-devlet hizmetlerinin kalitesini ölçen indekste -dört aşamaya göre bunlar doğrudan doğruya hesaplanmış şeyler- 1.0 ilk basamakta, ikinci basamakta .62, üçüncü basamakta .23, dördüncü basamakta .30 konumundayız, 80'inci konumdayız.

Telekom altyapısı konusunda 80'inci konumdayız. İnsan kaynağı açısından -burada sadece okullaşma ve okuryazarlığa bakıyor, bu ikisinin ağırlıklı ortalaması- 107'nciyiz.

E-katılımda az grup var, bizim önümüzde 127 ülke var, bizimle birlikte 10 grup var, yani 128 ile 137 arasındayız.

Bu bilişim 27 indeksinde (Eu27+) Avrupa içinde bizden kötü tek Arnavutluk var, OECD içinde de genellikle sonlardayız.

Şimdi, rekabet açısından, Türkiye'deki rekabet koşullarının adil olmadığı genel bir değerlendirme, Avrupa raporlarında. Burada Türk Telekom ve GSM operatörleri bir şeyleri engelliyorlar, onun dışında da Türksat ve TÜBİTAK'ın da altını çizmek lazım. Kamu ihalelerinde eşit yarışmadan ihaleleri alıyorlar.

İnsan gücü açığı konusunda hiçbir şey yapmış durumda değiliz, işte, üniversiteler kendi başlarına bir şeyler yapıyorlarsa yapıyorlar, ama ülke olarak bir planımız yok. Yani aslında Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı'nda mesela bilgisayar mühendisliğine hoca yetiştirme gibi bir madde vardı, hiç başlamadı.

Bu konuda, İnternet konusunda araştırma çok az, yani kişisel merak olarak var gibi. Mesela İnternet'i araştıran bir enstitümüz yok, hiçbir üniversitemizde yok. ODTÜ'de küçük bir e-devlet merkezi var ama, o böyle şeylerle o kadar uğraşmıyor.

Strateji ve Eylem Planı dediğim gibi şu anda boş, iki yıldır hazırlığı yapılıyor belki ama, bir şey bilmiyorum.

İşte, KIEM diye bir şey var, Kamu İnternet Erişim Merkezleri. Bunlarla ilgili hiçbir rapor yayınlanmıyor. Ben iki sene önce Rize’de ziyaret etmişim, hiç kimse gelmiyor. Bazıları kullanılıyor ama ne olduğunu bilmiyoruz, yani bir raporlama, bir izleme söz konusu değil.

Şimdi, sansür ve yasaklama konusunu biraz sonra biraz daha açacağım, ama sonra anlatayım onu.

Sektörlere yönelik plan projemiz, tarım konusunda, işte, sağlık konusunda, devletin büyük projeleri var ama sektörün tümüne yönelik özel çabalarımız söz konusu değil.

Tabii, adalet mekanizmasında hâkim ve savcılar eğitime, yetiştirme konusunda çok ciddi bir çabamız yok, çok küçük şeyler var ve genel olarak Türkiye İnterneti’nde yönetim eksik, yani sivil toplumu, üniversiteleri içine katan, ortak akıl arayan yapılarımız maalesef yok.

Şimdi, yasaklar konusunda benim çok kullandığım üç terim var, işte, “Donkişot”, “devekuşu”, “harakiri”, bunları açıklamama izin verin.

Ben, Türkiye’nin bu kendi başına, mesela Youtube yasağı gibi şeyleri tam Donkişotça bir şey olarak görüyorum, kimse kural koyamıyor, biz kural koymaya çalışıyoruz.

Devekuşu diyorum, yasakları çocukların bile deldiğini herkes biliyor, mesela Egemen Bağış söyledi, Avrupa Birliğinde söyledi, ama yasaklar uzun dönem devam etti ve bu bize zarar veriyor tabii, harakiri yapıyoruz aslında.

BAŞKAN – Yasak dediğiniz şey mi yani, BTK’nın güvenli İnternet’i falan mı?

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. MUSTAFA AKGÜL – Güvenlik İnternet’in öncesinde Youtube yasağı iki buçuk sene sürdü biliyorsunuz. Şimdi, Youtube yasağına sebep olan maddeler, yani bir buçuk sene devam etmesine neden olanlar hâlâ duruyor Youtube’da, yani herhangi bir mahkeme canı isterse kapatabilir ve Cumhurbaşkanlığı’nı BTK yanılttı, Youtube vergiden dolayı yasaklandı diye, Türkiye’nin vergiyle ilgili bir kararı yok. Youtube’le ya da Google’la mahkemelik oldu, sonra anlaşılır, ama Youtube yasağının bir vergiyle bağlantısı yok.

BAŞKAN – Gerçi Bakan Bey anlattı o yasakları da.

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. MUSTAFA AKGÜL – Yani vergiden dolayı bir anlaşmazlık var, bütün dünyanın aslında bir anlaşmazlığı var, o ayrı bir mesele, ama yasak, yani Youtube’un kapalı olmasının o vergiyle bir ilişkisi yok. Olan şu aslında, bir mahkeme kapattı, mevzuatı değiştirmek gerekirdi, mevzuatı değiştirme konusunda hiç kimse kılını kıpırdatmadı, şu anda da yaptığımız bir hülle.

İnternet Kurulu Almanya’da bir Türk firmasına dedi ki: “Bu nesnelerin fikir hakkı sana aittir.” O gitti, Youtube’a dedi ki: “Bunlar benimdir, kaldırıyorum.” Kaldırdı, ertesi gün dedi ki: “Senin hakkın var mı, bir bakayım?” Sonra “Senin hakkın yok, koyuyorum geri.” dedi, ama o arada bizim savcı kararı kaldırdı, yasak kalkmış oldu.

Şimdi, BTK’yı elinde bir balyozla nereye çivi çakarım diye bakan insanlara benzetmek yanlış olmaz, çok ölçüsüz bir şekilde kapatıyor...

BAŞKAN – BTK hiç öyle düşünmüyor Hocam, BTK sunum yaptı.

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. MUSTAFA AKGÜL – Öyle düşünmüyor, biliyorum, ama kaç tane yasakladığını bile bilmiyoruz, kamuoyuna açıklamıyor. Neyi, niçin yasakladığını sorgulamak mümkün değil, bir saydamlık söz konusu değil.

Mesela maçkolik. bugünlerde çok kan ağlıyor, Mersin’de bilirkşi bir karar vermiş, şey yapıyor.

Mesela BTK bu konuda yeterli içtenlikle davranmıyor, bazı kararlarla ilgileniyor. 2007’de çıktı yasa, yasayla ilgili bir düzenleme yapılmadı, yani bu dönemde deneyimlerden çıkan bazı hataları düzeltme şeyi olmadı. Bazı kararları Türk Telekom’a gönderiyorsun, gözü kapalı uyguluyor bir mahkeme kararı olarak, bazılarına BTK diyor ki: “Beni ilgilendirmez, ben karışmıyorum.” diyor, ama Türk Telekom’a giderse uygulanıyor. Yani orada ciddi bir sorun var. Şimdi birkaç örneğini vereyim: İki inşaat şirketi arasında kepçeden dolayı, en büyük e-ticaret şirketi, Türkiye’nin firmalara, insanlara para vererek üye olunmayı teşvik ettiği bir yer birkaç gün kapalı kaldı. Adnan Hoca, WordPress’i birkaç ay kapalı tuttu. Google kapalı kaldı kısa dönem. Youtube’ dan kısaca bahsettim.

Adalet Bakanlığı bu işlerle hiç ilgilenmiyor yani burada bir sorun var, düzeltme açısından uğraşmıyor.

Filtre konusunda, vatandaşın filtre hakkı var, bunda kimsenin bir şeyi olamaz.

İLHAN YERLİKAYA (Konya) – Adalet Bakanlığı neyle ilgilenmiyor?

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ MUSTAFA AKGÜL – İnternetle ilgili sorunlarla ilgilenmiyor. Zaten 5651 Adalet Bakanlığından çıkan ...

İLHAN YERLİKAYA (Konya) – Size göre sorun ne o zaman? Adalet Bakanlığı yapacağı neyi yapmıyor?

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ MUSTAFA AKGÜL – Mesela bu Youtube olayında... Youtube’da bazı şeyleri mahkeme sakıncalı buldu. Youtube da bunların bazılarını kaldırdı, bazılarının Türkiye’de erişimini engelledi yani Türkiye’deki IP’lerden onları görmek mümkün değil. Bunun normal olarak, bu kalkmıştır kabul edilmesi gerekirdi, o mahkeme kararının olması gerekirdi. Orada bir düzenleme yapmak gerekirdi. Adalet Bakanlığı hiç ilgilenmedi o işle. 5651 çıkarken de zaten Adalet Bakanlığı...

BAŞKAN – O sekiz suçtan biri sebebiyle kapalı değil mi Hocam şey?

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ MUSTAFA AKGÜL – Ondan dolayı, Atatürk’le ilgili bir şeyden dolayı.

BAŞKAN – Atatürk’e hakarettten dolayı kapalı Youtube.

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ MUSTAFA AKGÜL – Ama iki yıl kapalı olan videolar şu anda duruyor. Şu anda hülleyle çözdük. Bir mahkeme ona bakarak tekrar kapatabilir. Burada yapılması gereken, tabii ki, o videoların Türkiye’de erişimi engellendiğine göre, bizim yetkimiz sadece Türkiye’de gözüken görüntüyle olması gerekir yani bizim bir mahkememiz Amerika’daki bir gazeteyi toplatma kararı verebiliyor mu, bir kitabı toplatma kararı verebiliyor

mu? Amerikan Kongresinde Türkiye aleyhinde binlerce kitap var. Onları kapatın diyebiliyor mu? Diyemez. Aynı şekilde onu yapması gerekirdi, ilgilenmediler.

Bu sorunları tabii ki, ifade özgürlüğü temelinde çözmeye çalışmamız lazım yani vazgeçemediğimiz önemli şey ifade özgürlüğüdür.

Genel olarak bir bakarsak çok dağınık bir yapı söz konusu. DPT’de Bilgi Toplumu Dairesi var. BTK’nın görev tanımında B’yi aldığı zaman çok fazla bir şey olmadı, sadece düzenlemeyle ilgili bir şey oldu, zaman zaman bir şeylerle uğraşıyorlar ama İnternet’in tamamıyla uğraşmıyorlar, öyle bir görevleri de yok tabii. Başbakanlıkta bir şey var, Sanayi Bakanlığında var, TÜRKSAT... Ulaştırma Bakanı bu işe en meraklı, en uğraşan kişi ama Ulaştırma Bakanlığında 5 kişilik bir birim bile yok yani 1-2 tane meraklı, konudan anlayan danışmanı var ama bir Haberleşme Genel Müdürlüğü içinde 5 kişilik, 10 kişilik bir İnternet dairesi yok.

Temel sorun bence bir algılama sorunu. İnterneti basit bir teknik gelişme olarak algılamak bence Türkiye kamuoyunda hâkim ve bunu ben matbaaya benzetiyorum. Matbaanın Osmanlı farkındaydı ama birileri işlerinden olmasın diye yıllarca geciktirdi ve neyi kaçırdıklarını fark etmediler.

Pek çok kişideki tavır şu yani entelektüellerden bahsediyorum, köşe yazarları, üniversite camiası: “Ben İnternet’i kullanıyorum, öyleyse konuşacak ne var?” havasında insanlar.

Genel şeyi, ben müsaadenizle, bakınca şöyle görüyorum biraz aslında: Saldım çayıra Mevlam kayıra gibi bir şeyi yok yani kendini İnternet’ten sorumlu tutan kimse yok, sorumlu olunca mecburen uğraşıyorlar ama şampiyonluğunu yapmaya çalışan çok insan var ama ciddi olarak bununla uğraşan bir birim, vaktini buna ayıran bir kadrolaşma söz konusu değil.

E-Türkiye, e-devlet, e-dönüşüm gibi kavramlar var. Ben bunları nasıl görüyorum, onu söyleyeyim: Ben, bu çerçevede, ülkenin yeniden yapılanması gerektiğini düşünüyorum. Ona e-Türkiye kod adını veriyorum. Devletin yeniden yapılanmasına e-devlet diyorum yani sadece devlet hizmetlerinin ötesinde devletin yeniden yapılanması, bu bakış açısıyla ilişkilerinin düzenlenmesi, vatandaş-devlet ilişkilerin düzenlenmesi gerekir diyorum. Bu anlamda, e-devlet e-Türkiye için öncü bir güç, yapılması gerekir.

Bilgisayarlaşma, İnternetleşmenin burada bir olmaz olmaz ön koşulu tabii ki. Bunu sorgulamak telefon ile elektriği sorgulamak gibi bir şey. Ama bunlar yetmez. Burada hem diğer bilimlerde ciddi çaba harcamak gerekir hem de bu işin felsefesinin değişmesi, insanı ve organizasyonu olan bir yapı gerekir çünkü değişimi yönetmek çok zor bir iştir, farkında değilseniz şey yapamazsınız.

Bilgi toplumu bir tercih meselesi değildir diyorum ben, muasır medeniyettir.

Ne yapılmalıdır? Söylediğim gibi, bu bir medenileşme, dünyayla bütünleşme projesidir. Kalkınmanın, demokratikleşmenin, ülke içinde ve dünyayla bütünleşmenin, hizmetin merkezine İnterneti koymak gerekir. Bunun için de bütünsel bir strateji gerektiği kanısındayım ben. Ana çizgilerin partiler üstü olması gerekir, partilerin arasında farklılıklar olabilir ama ana çizgilerin, bu hedefin, nasıl Avrupa Birliği hedefinde büyük farklar yoksa, onun gibi olması gerekir.

Burada siyasal sahiplenme çok önemli. Bu işin başında bakan düzeyinde birinin olmasını gerekli görüyorum, ana işi bu olan, vaktinin onda 1’ini, yüzde 1’ini ayıran değil, ana işi bu olan, bunda sorun olduğu zaman hesabını verecek ve şerefini alacak bir siyasal sahiplenme gerektiği kanısındayım.

Burada esnek, tüm paydaşları kapsayan bir yapı, bunu bakanlık olarak yapabilirsek en iyi o olur ama bilmiyorum, nasıl yapabiliriz?

Katılımcı, saydam, çoklu, paydaşları kapsayan, ortak akıl arayışı içinde olan bir yapı kurmak gerekir. Burada, tabii ki, bilişim sektörünün bunun için stratejik ve öncelikli bir sektör olması gerekir.

Şimdi, biraz daha küçük parçalarından bahsetmek istersem, bilişim okuryazarlığın, sayısal okuryazarlığın, tüm okullarda bilincin sağlanması lazım. Onun dışında, yetişkinlerde, devlet memurlarında sağlamamız lazım. Sadece onunla kalmayıp, tüm ortaokul, lise düzeyinde herkesin bilgisayar bilimleri kavramlarını öğrenmesi gerekir çünkü dünya oraya doğru gidiyor yani bilgisayarlı olmasalar da bu kavramları bilmesi gerekir. Bu sistemler nasıl çalışıyor? Tehlikeleri nelerdir? Bilgisayar okuryazarlığı için tabii ki, etik kavramlar, estetik kavramlar, güvenlik kavramları, bilgisayar suçları gibi şeyleri de bilmeleri gerekir.

Temel bilişim eğitiminin hem özgün yazılımlarla tanıştırmaları hem de markadan bağımsız olması gerekir, sadece tekelin ürünleriyle değil her ürünle çalışabilen bilişimciler yetiştirmemiz lazım. Doktoralı araştırmacı yetiştirmek, enstitüler kurmak zorundayız, geri besleme yapıları kurmak zorundayız.

Zararlı içerik, İnternet'in sorunlu alanlarını ifade özgürlüğü, bireysel tercihler, veli eğitimi temelinde çözüm aramalıyız.

Bizim İnternet haftalarında kullandığımız bir slogan vardır, "İnternet yaşamdır." deriz; bu, İnternet'in yaşamın her kesimini etkilediği anlamında. İlk düşündüğümüzde "İnternet'le tanışın, İnternet yaşamdır." diyorduk, şimdi İnternet yaşamın bir yansısidir bir anlamda, o bakımdan, her boyutuyla ilgilenin anlamında söylüyoruz.

Dediklerimin kısa bir özeti dersek, aslında, bu işler bir tercih meselesi değil, bilgi toplumu hedefi doğru bir hedef. Bunun için, sistemik ve uyumlu politikalar gerekir. Katılımcı, saydam demokratik yapıları kurmamız lazım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz.

Hocam, bunları, bu kanaatlerinizi siz BTK'ya, Ulaştırma Bakanlığına falan raporladınız mı?

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ MUSTAFA AKGÜL – Çok. Yani BTK'daki arkadaşlarla panellerde çok konuştuk. Ben, İnternet konferansı yapıyorum. 16'ncisini yaptım, 17'ncisini Eskişehir'de yapacağız. Akdeniz Bilişim Konferanslarının 14'üncüsünü Uşak'ta yaptık. Onun dışında, 1998'de Kamunet Konferansı'nı yaptık. Bu işleri çok konuşuyoruz biz, bilişim kurultaylarında da bu işleri konuşuyoruz, BTK da geliyor, şeyler de geliyor. İnterneti biz kurduk zamanında, iki üç sene öncesine kadar beraberce çalıştık, Sayın Bakanla da çalıştık, ondan önceki 4-5 bakanla da çalıştık. Ayrıca, web'lerimizde bunları, düşündüklerimizi yazıyoruz.

BAŞKAN – Web'te yazıyorsunuz, konferansta söylüyoruz da bir raporlama şeklinde, rapor olarak bizzat yazılı, şu, şu eksikler var şeklinde sunum yaptınız mı?

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ MUSTAFA AKGÜL – Tayfur Bey'le bu konuyu kendi ofisinde tartıştık. Panellerde TİB'in Başkanı arkadaş yani İnternet Sansür Dairesinin Başkanı arkadaşla çok beraber olduk.

Bildirgelerimizi defalarca gönderdik. Biz diyaloga açığız.

BAŞKAN – Şimdi, sözü Atilla Hocama veriyorum.

Tartışmayı daha sonra yapacağız Hocam.

“BTK’nın yasaklı olmayan, yasa dışı olmayan bir siteyi engelleme yetkisi var mı?” diye daha sonra soracağız Hocam.

Biraz seri gidebilirsek Hocam, tartışmaya daha fazla zaman kalır.

Buyurun Hocam.

ODTÜ BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ ATILLA ÖZGİT – Sayın Başkan, bu şansı verdiğiniz için teşekkür ediyorum öncelikle. Bir de özür diliyorum sizlerden çünkü bir ailevi sağlık sorunu nedeniyle dört gün yoktum, dün akşam apar topar hazırlayabildim. Ayrıntılı rapor olarak daha sonra Mustafa Arkadaşımıza ileteceğim.

Şu konulardan söz etmek istiyorum:

İnternet tarihçesini ve alan adlarını hızlıca özetleyeceğim. Güvenlikle ilgili siber tehditlerin ne olduğu konusuna değineceğim. Güvenliğin ve diğer bilişim hizmetlerinin kamusal İnternet ile ilgili ya da kamunun İnternet hizmetleriyle ilgili ilişkisine değinmeye çalışacağım ve ARGE boyutuna değineceğim çünkü kendim aktif olarak ARGE’nin içindeyim ve üniversitem de keza öyle.

Bir de şunu baştan belirtmek istiyorum ki, ülkede uzun yıllardır epey şeyler yapıldı, bardağı neresinden baktığınıza bağlı olarak boş ya da dolu görebiliriz, dolu olduğunu, belli oranda dolu olduğunu bilmekle birlikte, biraz sonra, konumumdan anlayacağınız üzere, ne yazık ki, hep boş taraflarını göstermeye çalışacağım. Bu, dolu bir şey yok anlamına gelmiyor tabii.

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ MUSTAFA AKGÜL – Amacımız boş kısmı doldurmak tabii ki.

ODTÜ BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ ATILLA ÖZGİT – Benim özelimde tabii bu konularla ilgili sıkıntı -şuradan da göreceğiniz gibi- belki de biraz bireysel bir sıkıntı çünkü biraz hızlı koşmuşum, bazı şeylerin ilklerini gerçekten, daha İnternet gelişmemişken yaptım, daha sonra da İnternetin bu gelişme hızından çok mutlu olmadığım için de yaklaşık son on yılımı güvenlik araştırma-geliştirme üzerine kurdum ama 90’lı yıllarda çok aktiftim bu konuda. Örneğin, ODTÜ’de ilk bütün ODTÜ’nün alanını kapsayan bir fiber optik ağ Türkiye’de ilk olarak 89’da kuruldu.

İlk 20 bin öğrenciye Unix/Linux 94’te getirildi. Seçim sonuçlarını, ÖSS sonuçlarını, ÖSS başvurularını 94 ve 98 yıllarında yaptık. O yıllarda daha Türkiye’de İnternet emekliyordu.

5651’le 2007 yılında getirilen yasanın öngördüğü log toplamak, İnternet cafe’lerde log toplamanın yerli yazılımını 2002 yılında geliştirdim. Sonra, bir nedenle o yazılım buharlaştı ve gitti. 2004 yılında yerli güvenlik ürünleri geliştirdim. Şu anda Silahlı Kuvvetler için sanal hava boşluğu denen ve görev kritik yerleri koruyan bir teknolojiyi geliştirmekle uğraşıyorum. Bir de bir başka teknolojiyi çok yeni geliştirdik. Bu da demin sözünü ettiğimiz tümünden site kapatma yerine sadece sitenin içindeki örneğin tek bir videoyu yasaklayacak teknoloji, nesne tabanlı güvenlik duvarı dediğimiz konu.

Özetle, neler olduya bakarsak, 86-91 arası Türkiye bilgisayar ağıları kullanıyordu ama İnternet değildi ve gerek teknolojisi gerek kapasitesi yeterli olmadığı için 91’de bir TÜBİTAK projesi olarak, TÜBİTAK’tan bulduğumuz 130 bin dolarlık bir parayla NSF’e, ABD’nin TÜBİTAK karşısı olan kurumuna başvurduk. 92’de çok pahalı olduğu için kamuoyuna açamadığımız TURPAK (x.25) denen bir teknolojiyle sadece ODTÜ’ye sınırlı ve birkaç hocamıza sınırlı bir İnternet çalıştırdık. Sonra 93 yılında da, doğum günü olarak belirlediğimiz Mayıs 93’te de İnternet aktif olarak kamuoyuna sunuldu. Daha sonra, 93-95 ağırlıklı akademik bölümler, kullanım; 95’te kamu bağlantıları başladı. Örneğin, ilk aklıma gelenler Dışişleri, Merkez Bankası. Sonra bu altyapının yetmeyeceği düşüncesiyle ODTÜ, TÜBİTAK, Türk Telekom’a bir öneri götürdü, Turnet diye bir yapı kuralım şeklinde fakat çok ilginçtir ki, ODTÜ, TÜBİTAK... Daha doğrusu, ODTÜ’lü olarak şunu söylemeliyim ki, TÜBİTAK’ın “Biz bu işle niye uğraşıyoruz, özelleştirelim.” demesi nedeniyle biz “Hayır” dediğimiz için bu iş başka bir mecraya girdi. Turnet fazla yaşayamadı. O arada, servis sağlayıcılar, Superonline gibi adını sizlerin de bileceği servis sağlayıcılar belirmeye başladı. 97’de İnternet Üst Kurulu bizlerin önerisiyle Ulaştırma Bakanlığı altında kuruldu. 30 üyeli, kamu sektörü, özel sektörün de içinde bulunduğu, gerçekten İnternetin tüm paydaşlarını temsil ettiğini düşündüğümüz, etkin olabileceğini düşündüğümüz 30 üyeli falan bir üst kuruldu. Kötü de çalışmadı, ta ki, 2008 yılına kadar. Oraya geleceğim ayrıca. Bu arada, Turnet yürüyemediği için TTNET, Türk Telekom’un TTNET inisiyatifi başladı fakat biraz sonra göreceksiniz ki, ne yazık ki, 97 ile 2002 arasında emekledi yani beş yıl, ülkenin altyapısından bana kalırsa ciddi bir kayıp, bardağın ciddi boş olduğu bir taraf. 2000 yılında alan adlarında bir çalışma grubu kurulması gerektiği önerisi üzerine, bizim önerimiz üzerine 11 kişilik bir çalışma grubu kuruldu ki, bu ihtilafları halletme bağlamında çalışan bir kurul ağırlıklı olarak. İki kurum bir ad üzerinde anlaşamıyorlarsa ya da genelde politikaları belirlemek gibi işlevleri vardı. Sonra, 2002’te TTNET nihayet yaygınlaşmaya ve hızlıca yaygınlaşmaya başladı. Kabaca, yorumlamadan geçiyorum, 2006’ta BTK ve e-imza çıktı ama yaklaşık altı sene içinde katettiği yolu hepimiz üç aşağı, beş yukarı tahmin edebiliyoruz. Bu da bardağın boş taraflarından biri. 2008 yılında torba Elektronik Haberleşme Yasası (5803) çıktı. Bu, alan adları yönetiminin biraz sonra değineceğim konuyla ilgili olarak geleceğine yönelik bir madde de içeriyor. Yine aynı yıl içinde 5651 çıktı, yedi-sekiz tane katalog suç denilen, suça bağlı olarak resen İnternet kapatma ya da mahkemelere başvurarak kapatma yollarını açan yasa. Bu 5803 numaralı Kanun’un bir maddesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesine -92’den beri yönetiyoruz, hâlâ da yönetiyoruz- hiç sorulmadan bu maddeyle biz bir gün karşılaştık. Bir sabah kalktık ve bu maddeyi gördük. “İnternet alan adlarının tahsisini yapacak kurum veya kuruluşun tespiti Ulaştırma Bakanlığıdır.” diyor.

Daha sonra, gecikmeli olarak, Bakanlıkça, demin Mustafa Hoca’nın değiştiği nedenlerle herhâlde uzman iş gücü yeterliliğinin BTK’da daha fazla olduğu düşüncesi hâkim olmak üzere ya da bilemediğimiz başka nedenlerle BTK yetkilendirildi.

Bu aşamada ODTÜ resmin dışında tutuluyor. Bunu anlamakta ciddi zorluk çekiyoruz, yirmi yıllık bir deneyimimiz var, niye bize erişilmiyor? Biz niye resmin tümüyle dışında tutulmaya çalışıyoruz? Bu bağlamda da yönetmelik Danıştay gündeminde. Burada söylenecek çok şey var bir ODTÜ’lü ve işin başındaki kişi olarak ama burada gündemi dağıtmamak adına bunun ayrıntılarına girmiyorum ben.

2010-2011’de de gündemimiz çocukların korunması ve güvenli İnternet, 5651’in devamı olarak gündemimizde bu konular vardı.

Bir diğer boyut, siber güvenlik dediğimiz konu, bununla ilgili bazı kurumlar mutlaka sunum yapmışlardır, korunma ya da savunma yeteneği ulusal anlamda çok önemli bir yetenek ancak bu yeteneği elde etmek sadece teknoloji satın almakla olabilecek bir şey değil.

Güvenlik dediğimiz şey temelde iki unsur barındırıyor, bir innovative, gerçekten *stay off the art* dediğimiz en son teknolojinin barındırılması, iki, bu teknolojinin düzgün kullanılabiliyor olması. Örneğin, hem toptan yaygın ve homojen olarak “Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır.” dan hareketle gerçekten bir sathı diye tanımlarsak Türkiye coğrafyasını, her İnternet bağlantımızın olduğu yerde sathı bir defans yapabiliyor olmamız lazım. İkincisi, makro düzeyde de bir algı yeteneğimizin olması lazım yani şöyle ifade edeyim: Adı çok geçtiği için söylüyorum, hacker’lar grubu şu an itibarıyla acaba Türkiye’de ne yapıyor dediğinizde, evet, muhtemelen TİB’in, İletişim Başkanlığının belli yetenekleri vardır bir yerleri gözlemek için ama ODTÜ’nün kapısında ne oluyor ya da Sağlık Bakanlığının bir hastanesinin kapısında -kapıdan kastım da o güvenlik duvarı dediğimiz güvenlik cihazının olduğu yer- ne oluyor ya da onun içine sızılmış mı sızılmamış mı sorularını global, makro düzeyde anlayabilecek, ciddi bir tehdit var mı yoksa olağan, her günlük tehditlerden biri mi şeklide böyle bir algı düzeyini yakalamak için hem teknolojik yatırım yapmak lazım hem iş gücü yatırımı yapmak lazım. Buralardan çok uzaktayız. Bu bağlamda da ulusal ve etkin bir koordinasyon gerekiyor. Çabalar var, azımsamak istemiyorum ama bu çabalar tek kurumsal odaklarla o kurumların öncelikleriyle olması mümkün değil.

BAŞKAN – Bir on dakika ara verelim Hocam.

Kapanma Saati: 16.24

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.43

BAŞKAN: Necdet ÜNÜVAR (Adana)

BAŞKAN VEKİLİ: Yıldırım M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş)

SÖZCÜ: İlhan YERLİKAYA (Konya)

KÂTİP: Erdal AKSÜNGER (İzmir)

-----0-----

BAŞKAN – Atilla Bey, buyurun lütfen.

Hocam, sunumunuz nasıl olsa elimizde var, isterseniz buradan devam edin.

ODTÜ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ ATILLA ÖZGİT – Tabii.

Şimdi, siber güvenlik başlığındaydık. Makro düzeyde algı yeteneğinin altını çizmiştım. Yani bu da sadece network operatörleri değil, işte, isim vererek gidecek olursak, TNet, Süperonline ve benzeri hizmet sağlayıcıların da alt katmanlarında yer alan bir Bakanlığın giriş kapısı gibi. Bu çünkü şeye çok benziyor... Çoğu yerde “sınır güvenliği yeterlidir” kavramı var ya da “kapı güvenliği.” Doğrusu, güvenlidir, yeterli değildir çünkü bir binanın -amorf bir bina düşünün, çok katlı, çok koridorlu- kapısında kendi kimliğini verip karşılığında kurumun kimliğini alıp içeri girdikten sonra, içeri girmeme izin veriliyor ama hangi koridorlarda olduğum, hangi koridorlarda neyi gözlediğim belli değil. Ya da şöyle bir örnekle bazen anlatıyorum bunu: Eskişehir Yolu’ndaki kalabalığa baktığınız zaman, içinde terörist bir arabayı anlamanız çok zor ama daha yakından gözlem altına alabilerseniz, mesela ODTÜ kampüsüne girmiş, hiç duraksamamış ve üç beş tur atmış, değişik yerlerden geçmiş bir araç ciddi şüphe uyandırıcı bir araçtır ama siz, o aracı Eskişehir Yolu’ndaki ana arterlerde gözlediğiniz zaman mümkün değil algılayamazsınız o özelliklerini. Dolayısıyla bir kişinin koridorlarda nasıl dolaştığını da gözlemeniz lazım. Bu anlamda da bir makro düzeyde algı yeteneği gerekiyor. Bunu yapmanın yolu ulusal ve etkin bir koordinasyon gerekliliği ama bunun önünde çok engel var. Şimdi, bu engellerden en temeli -en sonunda geleceğim-eğitilmiş insan gücü.

Şu anda bu işi kendine görev olarak belirlemiş, kendi isteğiyle öne çıkmış ve yürütme tarafından da görevlendirilmiş bir TÜBİTAK örneği var. Bana sorarsanız, bu da gerek şart ama yeter şart değil çünkü yetemiyor. Yani eldeki problem o kadar büyük ki bir UEKAE’nin, bütün problemlerini, Türkiye’nin bütün güvenlik problemlerini çözebilmesi mümkün değil. Dolayısıyla yerel becerilerin artırılması, yani kurumlardaki güvenlikle uğraşan insanların eğitim ve sayılarının nitelik ve niceliklerinin iyileştirilmesi ve paydaşların sayısının arttırılarak etkin hâle getirilmesi. Diğer bir deyişle bu iş, TÜBİTAK’tan sorulur dediğiniz anda Türkiye’nin şöyle bir kültürel problemi var: Bu aslında devlet bürokrasisinden sosyal hayattaki bir sürü yer için geçerli olabilir. Bizde ne yazık ki yetkiyi elimize aldığımız zaman, bu yetkiyi -tırnak içinde- faydalı kullanmak yerine “yetkim var” imajını vermeyi özellikle öne çıkartıyoruz. Yani hop, bir dakika, bu işin yetkilisi benim, ben bir bakayım önce deyip kendi öncelikleri ile probleme bakmak. Yetemez tabii, yani Türkiye’nin bu kadar problemine UEKAE’nin yetebilmesi mümkün değil. Dolayısıyla paydaşların etkinleştirilmesi ve sayısının arttırılması lazım ve bilgi paylaşmayı öne çıkaran bir kültürün bürokrasiye belki öğretilmesi lazım. Yani şimdi başlarsak ne zaman öğretiriz bilmiyorum ama her kurumumuzda ne yazık ki bu kültürel sıkıntı var. “Patron

benim, fazla kurcalama, fazla soru sorma, ben ne yaptığımı çok iyi bilirim” edası hangi kurumu gözleseniz, üç aşağı beş yukarı yakalıyorsunuz.

Şimdi, buradan da şuna geleceğim: Bu bağlamda da sadece güvenlik değil, kamusal hizmet ve kalite anlayışı, bana sorarsanız, genel olarak çok sıkıntılı. Bir kere var olma felsefesinin hizmet olduğunu, var oluşunun yurttaşla hizmet vermek olduğunu çok iyi algılayan kurumlar ve kurum bireyleri üretmemiz lazım. Bu tabii eğitimle çok ilgili bir konu. Çok hafife alınacak bir konu değil, zor bir probleminden söz ediyoruz ama hiç başlamadığımız zaman da hiç çözülmeyecek demektir.

Kalite denetimini hiç yapmıyoruz. Mesela her kurum kendi kapısına bir güvenlik şirketi koyuyor. Güvenlik şirketi, işte, kart değişiminden üst aramaya kadar bir sürü şey yapıyor ama işini ne kadar doğru, ne kadar ciddi yapıp yapmadığını bir üçüncü tarafa denetletmiyor çünkü bir bütçe sorunu. Ben bu bütçeyi nereden bulacağım? Ama yaptırması lazım; o hizmetin kaliteli olabilmesi ve düzgün olabilmesi için mutlaka bir bağımsız teftiş mekanizmasının olabilmesi lazım.

Bilgi birikimi ciddi bir eksik dedik. CERT diye kısaltılan Computer Emergency Response Team, Acil Durum Müdahale Ekibi diye Türkçeleştirilen bir kavram var. Yurt dışında çoğu ülkenin merkezi olarak bir CERT kuruluşu vardır. Bizde de adı geçiyor, bir türlü kurulamadı. Sanki oraya doğru giden adımlar başladı. Mesela şeyi duymaya başladık, UEKAE, BTK ve iki üç kamu kuruluşunun katılımıyla siber saldırı tatbikatı yapılıyor ama -atıyorum, benim üniversitem oldukça büyük bir üniversite, altyapısında 8 bin bilgisayar var- böyle bir çalışmanın sonuçlarından haberimiz yok yani bir şeyler yapıldı ama sonucu paylaşılmıyor. Yani burada ulusal güvenliği zedeleyecek falan bir şey de yok. Eksik varsa eksikler gayet rahat konuşulabilir ama şimdi, Mustafa Hoca'nın işaret ettiği eğitim eksikliği sorunu, yani İnternet'i destekleyecek bilgisayar bölümlerinin ya da işte İnternet bölümlerinin sayısının artırılması, hoca sayısının artırılması falan gibi konular önümüzde bir problem olarak dururken güvenliğe işaret ettiğimiz zaman daha da zor bir probleminden bahsediyoruz. Çünkü şu anda akademik araştırma yapan Türkiye'deki, üniversitelerdeki akademisyen sayısı tahminim 10'lu bir rakam, 20'yi aşmadığını düşünüyorum, hadi yanıldık, 20'dir. Ama 20 tane akademisyenin öğrencileriyle, şusuyla, busuyla güvenlik problemlerine akademik katkı yapmaları çok yetersiz.

Aynı problem genel anlamda bilgisayarlaşma, İnternetleşme gibi konularda da var. Buradan bu bilgi birikiminin en kaynağına doğru gitmeye çalıştım çünkü nitelikli insan gücünü yetiştirecek olanlar da bir şekilde hocalar. Hatta güvenlik için çok özel statülü enstitü falan gibi yerlerin kurulmasına ihtiyaç var. Mesela çok temel problemlerden biri -bu başka bağlamlarda da gündeminize gelmiş olabilir- YÖK'ün üniversitelere bakışı -yöneticilerinden bağımsız olarak konuşuyorum, yani kendi yıllarımın içinde- bilgisayar popüler bir bilim dalı, bilgisayarda kontenjanları hep arttıralım ama üniversitelerin ya hocam yok, ya yerim yok, laboratuvarım yokunu da kulak ardı edelim, boyuna yükseltelim kontenjanları. Tabii üniversiteden “hayır, hayır” gelince bir yerde duruyor. Ama oradan da geriye gitmiyorlar. Mesela, bizde her sene 120, 120 alınıyor. Zar zor laboratuvar yetiştiriyoruz çünkü fiziksel mekân yok. Güvenlik tabii lisans eğitimi değil, güvenlik yüksek lisansta öğretilecek bir konu, bilgisayarın bir parçası ama mesela YÖK'ün yüksek lisans işlerine hiç baktığı yok yani bir araştırmacı yetiştirmenin önemi, onun için bir enstitü kurulması falan filan. Yani ancak siz tırmalayarak koparmaya çalışıyorsunuz. Bu işler böyle olacak şeyler değil, yani üniversiteler tek tek isteyerek bu problemi

çözemezler. Bu makro bir problemidir, ülke problemidir. İşte şu alanlara yatırım yapılacak dendiği zaman bu yapabilecek olan üniversitelere tepeden Millî Eğitim Bakanlığı ve YÖK tarafından verilmesi gereken olanaklardır. Dolayısıyla burada böyle ilginç bir tavuk-yumurta probleminden belki sizi sıkacak şekilde bahsediyorum ama bu böyle.

Ülke olarak en önemli sıkıntılarımızdan, yani bardağın en boş olduğu taraflardan bir tanesi gecikmiş projenin kötü örnek olduğunun algılanmaması. Bugün gidin DPT'ye e-Türkiye'yi sorun, Türk Telekom'a TTNet'i sorun, İçişleri Bakanlığına MERNİS'i sorun, o ne kadar güzel çalışıyor ya ne istiyorsun derler ama çok geç. Çok geç. Yani 2000'lere yapılmış olarak gireceğimiz şeyler kabaca bir on yıl kaybedilerek yapıldı. Dolayısıyla bu anlayışın da bir biçimde değiştirilmesi lazım. Çünkü zaman çok önemli bir kaynak ve israf edilmesi, kolay ölçülemediği için en rahat arkasına saklanabildiğimiz şey oluyor ve bu bağlamda bence kamusal alanda geçmişle yüzleşmenin ve bunlardan ders çıkarmanın zamanı geldi, daha fazla gecikmemeliyiz diye düşünüyorum. Fakat yine de şunu da teslim ederek söylüyorum. Gerçekten, özellikle TTNet altyapısıyla beraber en azından elinizi attığınızda bulabileceğiniz bir İnternet artık var ortada ama biraz da şeye benziyor, yolları yapıp yolların üzerinde neyi nasıl yapacağımıza karar vermemek, acaba taşımacılıktan mı para kazanacağız, yoksa kaliteli bir içeriği bir yerden bir yere, işte doğudan alacağız batıya mı taşıyacağız falan gibi daha önemli konuları bu gölgelememeli. Yani bardağın biraz iyi dolmuş tarafı bizi rahatlatmamalı diye düşünüyorum.

Örgütlenme adına düzenleyici olanlar ve icracı olanların rolleri ayrılmalı. Örneğin BTK'nın bazı alanlarda hem düzenleyici hem icracı olduğunu görüyoruz. Oysa yasadaki tanımları regülasyon otoritesi, dolayısıyla regülasyonda kalmalıdır.

Kurumsal yetki, sorumluluklar tekrar gözden geçirilmeli. DPT e-Türkiye örneği, yanılmıyorsa 117 başlıkla başladı ve belli deadline'larla başladı, şu tarihler denerek. Bunun içindeki yüzde kaç başarılı bitirmeye karşılık geldik, bundan emin değilim. Benim baktığım yerden DPT'nin 117 başlıklı e-Türkiye dönüşümü bardağın boş tarafına düşüyor diye düşünüyorum. Orada da tabii şeyler var, yani demin sözünü ettiğimiz işte e-Türkiye portalı falan gibi yapılmış işler var.

Bir de şu demin söylediğim kültürel problemi bir biçimde devlet bürokrasisinde çözmemiz lazım. Kurumlar ya boylarından büyük işlere ben yaparım diye soyunmamalı, gerekiyorsa yanına paydaş almalı, zaman kaybetmemek adına ya da zamanı çok iyi kullanmalı diye düşünüyorum. Çok genel saptamalarım bunlar.

Şimdi, ARGE boyutunda baktığımız zaman açık kaynak kod kesinlikle desteklenmeli diye düşünüyorum çünkü İnternet'in çok önemli varoluş nedenlerinden bir tanesi. Yerel ürünlerimiz özendirilmeli ve stratejik olanlar ise ulusallaştırılmalı. Buradaki yerellik ile ulusalılık iki farklı kavram. Biri yerel üretim, biri ise ülkenin yetkili makamları tarafından damgalanmış bu bir ulusal üründür denmesi, yani bir güvenlik ürünü çıkarttığınızda örneğin güvenlikle ilgili yetkisi olan UEKAE'nin bunun altına damga basıp bu ulusal bir üründür demesi.

Yerel bil-yap birikiminin -know-how'ın Türkçesi olarak bil-yapı kullanıyorum- yerel know-how'ın birikiminin artırılması gerekiyor. Burada teknokent-üniversite-kamu etkileşimini öne çıkartmamız lazım. Üniversitemizin yetkililerinin bu konuda benden çok daha fazla söyleyeceği şeyler var ama bizim üniversitemiz, teknokentin niteliği konusunda tartışmasız en öndeki üniversite. 3 bin çalışan, 300 şirket ve çok

kaliteli işlerin üretildiği bir yer hâline geldi. Artık iyice kaliteye bakar durumdayız ve mesela, teknokente üniversite bölümleriyle, akademi'yla ortak projesi olmayan şirketlerin alınmaması gibi genel geçer birtakım kararlar uygulanmaya başlandı. Başlangıçta böyle değildi, teknokentin büyümesi için belli nitelikleri sağlayan herkese “evet” deniyordu.

Teknokent-üniversite ilişkisi Türkiye sathında epey iyi gelişmeye başladı. O ikiliyi çok fazla dert etmiyorum, iyi de gelişecek gibi fakat bence üçüncü bacağıın yani kamunun ihtiyaçlarını buradan karşılamak anlamında üçüncü bacağıın proje odaklı olarak artırılması önemli bir sıçrama getirir diye düşünüyorum ama tabii, diğer yandan da yine burada da bir tavuk-yumurta ilişkisinin olduğu çok kesin. Örneğin, güvenlik ARGE'si yapabilmek, güvenlik konusunda çalışan öğretim üyesi sayısının artırılmasından geçiyor gibi. Ama ne yazık ki çok önemli bir bileşeni, yani bilgisayar, İnternet -kendim konuştuğum için- güvenlik bacağı, bu üçlü; önce öğretim üyesi, sonra yeterli kalitede öğrenci, sonra da hızlı bir şekilde bunları eğitecek yerler. Mesela, örnek olarak -bir not almıştım, izninizle şuraya bakarak söyleyeceğim- bilişim suçları, forensic diye, yani delil inceleme gibi bir alan var. Şimdi, bu delil inceleme alanı Türkiye'de daha öğretim üyesi sayısı bu kadar sıkıntılıyken nasıl yapılır, çok tartışmalı; yani, sanığı da, tanığı da, iddia makamı da delillerin doğru toplanıp toplanmadığından ne kadar emin olacaklar? Bazılarını basından duyuyoruz, bazılarını ilgi alanımız olduğu için daha yakın kaynaklardan duyuyoruz. Gerçekten, delil oluşturma anlamında ciddi temel bilimsel eksiklikler ortada ve bu bağlamda bence hızlı bir şekilde güvenlik alanında enstitüleşme ve mükemmeliyet merkezi gibi alanlara doğru yukarıdan aşağı dikte edilen bir modelin uygulanması lazım çünkü tek tek münferit üniversitelerin ben bu konuda mükemmel olacağım iradesiyle, beyanlarıyla olacak bir iş değil bence.

Özetle söyleyeceklerim bunlar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz Atilla Hocam.

Şimdi, tabii, esasında keşke özellikle BTK ile sizi aynı oturumda alsaydık çünkü BTK'nın yaptığı sunumda birçok noktada, özellikle Sayın Akgül'ün ifade ettiği hususlarla ilgili BTK'nın verdiği farklı bilgiler var. Mesela, yanlış hatırlıyorsam BTK'ya beş tane dava açılmış, dördü BTK'nın lehine sonuçlanmış, bir tanesinde de süreç devam ediyor.

Ben şunu anlıyorum ki, tabii, bardağın boş taraflarını güzel söyledi, boş taraflarını gerçekten çok güzel bir şekilde ifade ettiniz. Kritik bir şey soracağım, gelişmiş ülkeler değil, gelişmekte olan ülkelerde bir anda kurulup da mükemmel çalışan bir sistem var mıdır? Her şeyiyle yani Atilla Bey'in söylediği gibi, yolu yapacaksınız, üzerinde taşımacılık mı yoksa transport mu, başka bir şey mi yapacaksınız, başka amaçla mı kullanacaksınız? Yani böyle mükemmel bir örnek var mı? Bir anda kurdunuz ve bir yıl sonra tıkrır tıkrır, e-devlette, diğer sistemlerde filan...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Olmaz bilişimde öyle bir şey.

BAŞKAN – İşte, onun için emekleme dönemini şey yapmak lazım ama ben şunu da anlıyorum ki özellikle sizin gibi bardağın boş taraflarını da güzel bir şekilde ifade eden hocalarımızı kurumlarla daha sık bir araya getirmek lazım. Belki konferansların filan ötesinde bilhassa mutfak çalışmalarında bir araya getirmek

İzım ki sizin kanaatlerinizi onlar dinlesinler, onlar yaptıklarını size anlatsınlar, varsa eksiklikler, varsa eksik gedik onları tamamlasınlar. Ben bu sunumdan bunu anlıyorum, bunu çıkarıyorum.

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. MUSTAFA AKGÜL – Yönetişim eksikliğinin altını çok çizdim. Bu tip şeylerde BTK hiçbir şekilde iş birliğine yanaşmıyor yani kamuda genellikle belli bir refleks var zaten, BTK iyice... Bir şeyleri eleştirince... Şimdi, mesela İnternet Kurulundan örnek vereyim: İnternet Kurulu 1998 başından beri çalıştı, 2008’de mi feshedildi ve de bize bilgi vermeden bir anlaşma yapıldığı ortaya çıkınca bizim arkadaşlarımız istifaya etmeye başladılar. Yeni İnternet Kurulu kurulurken çok gürültü eden, negatif şeyler söyleyen, eleştiren insanların hepsi kesildi. Yani bizim konuşmamızı zaten istemedikleri için kestiler. Biz şeye açığız -her zaman açığa, formel olmasına gerek- informal olarak da düşüncelerimizi, bildiklerimizi paylaşmaya hazırız, bizde bir sorun yok.

BAŞKAN – Söz isteyen?

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – Sorularımızı siz yokken sorduk biz. On dakikayı değerlendirdik.

BAŞKAN – Öyle mi! Bizden gizli yaptınız yani.

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – Gizlenmesi gereken bir şey mi var acaba? Yok efendim. Türkiye’nin İnternet erişim, dünyanın neresinde, bu tip şeyleri filan sorduk hocama. Hatta, onu belki arkadaşlar da duysa iyi olur.

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ DR. ATILLA ÖZGİT – Bir de on beş yaş konusu vardı.

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – Bir de ben on beş yaş niye saptandı diye sordum çünkü RTÜK, biliyorsunuz, “decoder”leri beş yaş itibarıyla verecek seyir takibi, “rating”ler için. Bilişimde on beş yaşın bir esprisi var mı diye sordum. Benim bildiğim kadarıyla on beş yaş genel olarak dünyada en alt çıracılık yaşıdır, zorunlu eğitim için genelde bitim yaşıdır. Ama RTÜK’ün o aleti beş yaş itibarıyla dağıtacak olması bilişimde on beş yaş sınırı açıkçası bana çok tereddütlü geldi. Çünkü 15-74 yaş diyoruz, bir de bizim ülkemizde FATİH Projesi var çok daha alt yaş grubuna dağıtılacak olan. O sebeple ben bir onu, bir de ücreti sormuştum, Türkiye dünya skalasının neresinde diye.

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. MUSTAFA AKGÜL – Ücret konusunda birkaç şeyi söyledim, onları tekrarlayayım: ITU’nün yıllık çıkardığı bir şey var “price basket” diye telekom fiyatlarını ölçen bir şey var. Geçen yılki rakamları hatırlıyorum ben, 62’nci idik. 1 en iyisi. 150 ülke mi ne var. Yani 190 ülkenin tamamının bilgileri ellerinde olmayabilir ama daha az bir sayıda ama 62’nci idik. OECD’nin rakamlarında genellikle fiyatlarda hep biz sondan 2’nci, 3’üncü falan oluruz, bazen sonuncu oluruz. Meksika, Yunanistan ve Türkiye yarıştı, son gördüğüm en iyimser rakam 1 megabitin fiyatında “person power” olarak yapılmış, normalize edilmiş 32-33 ülke arasında 26’nci mi ne idik. En sondan biraz ilerleme var tabii ama hâlâ 26’nci olarak pahalı konumdayız. Ama genellikle OECD’nin rakamlarında en sondayız. Hâlâ pahalı.

On beş yaş konusunda benim bildiğim bir şey yok. Hep belli bir, çok küçükleri ve çok yaşlıları istatistiğin dışında tutuyorlar, sebebini bilmiyorum.

BAŞKAN – Hocam kısa olursa...

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Tamam Başkanım.

Öncelikle Mustafa Hocama ve Atilla Hocama çok teşekkür ediyorum, gerçekten konuyla ilgili çok aydınlatıcı bilgiler verdiler. Şimdi, ben bir iki şeye değinmek istiyorum: 1980-1988’li mikroişlemcilerin zamanından bu yana bilgisayar dünyasının içindeyim hocam ben dolayısıyla açıkçası sizleri çok iyi anlıyorum. Sırf tamamlamak adına bir sistemden bahsedeyim, sonra asıl söyleyeceklerime geleyim: GIS’den hiç bahsetmediniz, Coğrafi Bilgi Sistemleri; bu, ülkemizde de çok yoğun biçimde kullanılıyor şu anda. Arkadaşlarımıza en azından burada fikir vermesi açısından bir iki örnek vereyim: Bir ormandaki ağaç sayımından tutunuz, bir göldeki su hacminin ölçümüne kadar bu yukarıdan yapmış olduğumuz, çekmiş olduğumuz fotoğraflardaki fotoğrafik ölçümlerle bunları değerlendirme imkânımız var. Bu, Türkiye için çok önemli bir seçenek, bu bir.

İki, şimdi, ben aynı zamanda Avrupa Birliği Uyum Komisyonu üyesiyim. Avrupa Birliği ülkelerinde artık uydu koordinatlarına geçiş yapıldı, özellikle kadastral işlemlerde, ada, pafta, parsel. Ülkemizin de zorunlu olarak Avrupa Birliği müktesebatı içinde ilgili “chapter”lar açıldığı zaman mutlaka bu ölçümleri yapabilir hâle gelmesi lazım. Onun için bununla ilgili bizim şu anda teknik altyapımız yeterli çünkü kendimize ait uydular şu anda yörüngede dolaşüyor, bunları biz yapabiliriz fakat bununla ilgili bir yasal altyapıya ihtiyaç var. Tabii, burada sizin gibi değerli uzmanlarımızın da bu konudaki katkıları da son derece önemli. Şu anda biliyorsunuz “manuel” ölçümlerle yani imar koordinatlarına göre ada, pafta, parseller belirlenmiş durumda fakat esas uydu koordinatlarına geçtiğimiz zaman ada, pafta, parsellerde kaymalar olacak. Bu kaymalarda birtakım şu anda olmayan ortaklıklar teessüs edecek. Bunların yasal olarak çözülmesi lazım. Burada hem bilgi işlemciler hem hukukçulara ciddi görevler düşüyor.

Şimdi, asıl söylemek istediğim konulara geleyim: Arkadaşlar, açıkçası, günümüzde Türkiye’deki bilgi işlem dünyasında kullanıcıya gösterilmesi gereken saygı gösterilmiyor. Ben birkaç örnek vermek istiyorum, değerli hocalarım mutlaka bilirler. Şimdi, gecenin ikisinde bir yerde ben bir işlem yapmak istiyorum, “Server”ımız şu anda bakımda olduğundan lütfen daha sonra giriş yapınız.” Bu kadar amatörce bir şey olabilir mi? Yani isim vermek istemiyorum, bunlar en baba kuruluşların “server”larından, sunucularından bahsediyorum veya bir şeyi giriyorsunuz, giriyorsunuz hocam, “enter”, gönder tuşuna basacaksın “sublate” edeceksiniz, efendim, işte, İş Bankası -haydi onun ismini vereyim yani böyle güzide bir kuruluşa yakıştıramıyorum- diyor ki, ben bir sürü, iki, üç sayfa form doldurmuşum: “Bununla ilgili yapmış olduğunuz limit işte 30 bin TL’dir. Bunun üzerinde bir taleple ilgili bir işlem yaptığınız için lütfen şubenizle görüşünüz.” Kardeşim, bana baştan söylesene bunun limitli bir işlem olduğunu. Dolayısıyla demek istediğim şey şu: Açıkçası tabii bütün bunlar bir başka nedenden kaynaklanıyor, bunu ben çok araştırdım yani kendi mesleğim açısından da araştırdım. Şimdi, bizde bilişim eğitimi bilgisayar mühendisliği bölümünün sınırları dâhilinde böyle dar bir kapsama mahkûm edilmiş fakat bilişim eğitimi ne yazık ki diğer alanlardaki eğitim alan üniversite öğrencilerine yaygınlaştırılamamış. Ben İsviçre’de ihtisas eğitimi aldım. İsviçre’de benim ihtisas eğitiminin içinde -Türkiye’de yok- bilişim eğitimi çok ciddi bir ağırlık tutuyordu. Hem de nasıl biliyor musun Hocam? Donanım eğitimi dâhil. Yani bir “kompüterizasyon” sistemini, bir otomasyon sistemini bir tıp cihazını sökmek,

takmak, bakımını, servisini yapmak dâhil bunları bize öğretiler. Önce abartılı gibi geldi bana ama Türkiye'ye döndükten sonra kendi kullandığım cihazların kendi bakım ve servisinin yapılabilmenin ne kadar önemli olduğunu gördüm. Bir tıp cihazıyla ilgili bir servis çağırıyorsun, on günde getiremiyorsun adamı, bu bir.

İki, işte o sayede ben bir tıp doktoru olarak kullandığım cihazın teknik gelişimine de katkıda bulunabilecek noktaya geliyorum yani sadece o tıp cihazını en sofistike bir şekilde kullanabilme imkânını kazanmakla kalmıyorum, onunla ilgili olarak onun gelişimine katkıda bulunmak için teknolojik katkı da yapabilmem bir tıp doktoru olarak mümkün oluyor. Burada şöyle bir ayrışma noktası var: Bizim bilgisayar mühendislerimiz doktorluğu bilmiyor, doktorlarımız bilgisayar mühendisliğini bilmiyor. O zaman arada bir ortak dil oluşturamıyorlar yani ben bunu doktorluktan verdim ama her alanda böyle. Biz, üniversite eğitimlerimizin, alanı ne olursa olsun, içine mutlaka belli ölçekte bir bilişim eğitimi de koyarsak en azından bir hukuk uzmanımız bir bilişim uzmanıyla görüşebilecek bir ortak dile vâkıf olur veya bir eczacımız, bir doktorumuz. Bu, önemli bir eksiklik. O bakımdan şu sorun çıkıyor: İşte, bir bilişim uzmanı bir doktorla empati yapamıyor. Empati yapamadığı için, ağzıyla kuş tutsa doktorluğu bilmediği için bizim ihtiyaç duyduğumuz yazılımları üretmekte veya sistemleri kurmakta zorlanıyor. Bunu diğer sektörlere de yaygınlaştırabilirsiniz.

Şimdi, açıkçası, bununla ilgili olarak tabii ki sizlerin tavsiyelerinize bizim ihtiyacımız var. Şu anda sizlerin yapmış olduğu sunumlar genel sunumlar. Ama spesifik, noktasal sorunlara eğilen bir tarzda biz bunu Orta Doğu Teknik Üniversitesiyle, diğer üniversitelerimizle belli bir iletişim ortamı içerisinde kurgulayabilirsek... Ben sizlerle tanıştığımıza özellikle sevindim, bu imkânı veren Başkanımıza da çok teşekkür ediyorum, sizleri bizlerle tanıştırdı, bundan sonra bu iletişim irtibatımız devam etsin. Bizler ihtiyaçlarımızı sizlerle daha iyi paylaşabilelim ve takdir edersiniz, Başkanımızın bu konuya, özellikle problemlerin çözümüne gösterdiği hassasiyete ben de katılıyorum. İleride bizim, ileride dediğimiz, dört ay içinde bizim buradan bir raporumuz çıkacak. Bu raporumuza sizlerin referansı ile koyabileceğimiz katkılar bizler için çok önemli. Özellikle sizin bu İnternet konusundaki değerlendirmeleriniz, özellikle de Atilla Hocamızın güvenlik konusunda ODTÜ' de bu konuda uzmanlık eğitimi veren bir insan olması... Ben toplantı bittikten sonra, vakti fazla işgal etmemek için, sizlerle bazı özel konularla ilgili de istişare etmek istiyorum. Ama demek istediğim şey şu: Bizde maalesef bütüncül bir eğitim yok. Yani hasbelkader ben bu eğitimi kendi gayretimle almış bir insanım ama bu tesadüflere bırakılmamalı. Onun için, açıkçası, burada, bilgisayar mühendislikleri bölümleri, üniversiteler bu konuda bizlere öneriler getirmeli, bu eğitimi nasıl diğer eğitimlerin içine gömebiliriz, entegre edebiliriz, bunlarla ilgili önerileriniz bizim için son derece yönlendirici olacaktır.

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. MUSTAFA AKGÜL – Şimdi, ben çok hızlı geçtim. Bilişim eğitimi konusunda benim bir bilgisayar okuryazarlığı eğitimi şeyim var. Bunun ilkokulda başlaması gerekir. Sadece bilgisayar ve İnterneti kullanmayı değil, işin etiğiydi, estetiğiydi, güvenliğiydi, bilişim suçlarıydı falan diye geniş, kapsamlı bir okuryazarlık gerekir. Onun dışında da, üniversiteye kalmadan aslında, ortaokul ve lisede bu sistemler nasıl çalışıyor, temel programı, bilgisayar mühendisliği, bilgisayar bilimi kavramlarını öğrenmeleri gerek. Amerika'daki ACM kuruluşu, meslek kuruluşu altı ders sunulsun istiyor. Bundan birazının da herkesin alması gerekir. Üniversitede ayrıca bunların daha sağlamaştırılması gerekir. Yani alanı ne olursa olsun bilişimin temel

kavramlarını, neyi sunduğunu, neyi sunmadığını yani bir büyü bir şey değil, tek tuşa basınca ötesinde ne çalışıyor, ne sunabilir, ne tehlikesi var, bunun öğrenilmesi lazım. Ayrıca tabii ki, bizim çok ciddi olarak, her şey bilimin etrafında dönecek, bilişimi öğretmemiz lazım. Her bilim dalında uzmanlığı teşvik etmemiz lazım ama bilişimi özellikle teşvik etmemiz gerekir, şeye kalmaması gerekir.

Bir de şunu söyleyeyim: İki tane bilişim şurası yapıldı, onların dokümanları var, kalın. Pek çok soru onlarda şey yapıldı, onlara da bakın.

BAŞKAN – Evet...

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ DR. ATILLA ÖZGİT – Ben en son söylediğimize kısa bir katkı yapmaya çalışayım, bende de aslında bir şey uyandırdı. Bizde yeni başlayan ve daha önce, bizden iki yıl önce MIT’de başlayan bir “açık ders kavramı” diye kavram var. MIT bütün derslerini bütün dünyaya İngilizce olarak slaytlar ve bazılarında da video olmak şeklinde açtı. ODTÜ’de de Türkçe ders içerikleri yine açık ders kapsamında TÜBA desteğiyle yapılmaya başlandı.

Bu arada bir parantez açayım, çocukların korunmasına ilişkin akademik çalışmaları olan bir arkadaşım, Türkiye’ye de İnternet’i ilk getirirken beraberdik, yardımcımdı ODTÜ’de, Kürşat Çağıltay, geldi mi gelmedi mi bilmiyorum ama adı geçti, Mustafa Arkadaşımıza da ilettik adını. Şimdi bizim eğitim fakültemizde profesör. Kürşat Hocanın çok değerli katkıları olabilir hem çocuk ve İnternet koruması konusunda hem de bu sözünü ettiğim projenin yöneticisi. Dediğimize tümüyle katılıyorum, hukukçular için, tıp doktorları için ya da değişik meslek kuruluşları için mesela açık kaynak kodlu ders üretilse ve ilgili üniversiteler bu derslere zorunlu kılsalar uzaktan almak şeklinde ya da açık ders malzemesiyle alınmasını, gayet iyi olur. Yani bir hukukçunun bir bilgisayarıcıyla yarın öbür gün yan yana geldiklerinde bir bilgisayarıcıdan ne bekleyeceğini bilebilmesi gerçekten, dediğiniz gibi, çok önemli. Ama bu bağlamda sanki kolay bir çözüm de üretilebilir gibi gözüküyor.

BAŞKAN - Hocam, ben YÖK Başkanımızla da görüştüm, onlar da bir hazırlık yapıyorlar. Tabii, zaman zaman bizim gündemimizde üniversitelerin şu anda yürütülmekte olan çalışmalara olan katkısı doğal olarak tartışılıyor. Çok fazla katkı sunmaya çalışan üniversiteler var, fazla katkı sunmaya çalıştığı hâlde sunma imkânı bulamayan üniversiteler var, bir de maalesef konu sanki onları çok ilgilendirmiyormuş gibi davranan birtakım kurumlar var üniversite anlamında. Dolayısıyla, bu anlamda YÖK Başkanımızla da konuştum, o da bir hazırlık yapıyor. Yani bu hazırlığın, ben, aynı zamanda bu konuştuğumuz konuları da canlandıracağını düşünüyorum. Yani en azından bu Komisyon çerçevesinde, üniversitelerimizin bulunduğu durumu yeniden gözden geçireceğini düşünüyorum. Zira, geçenlerde bir konu gündeme geldi, Milletvekilimiz Sayın Doğru oğlunun bilgisayar mühendisi olduğunu söyledi, “donanımcı mı, yazılımcı mı” filan diye kendi aramızda espri yaptık. Yani Türkiye’de bunların da mutlaka aşılması gerekiyor.

Haydar Bey, herhâlde tartışıldı?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Tamam, yok.

BAŞKAN - Çok teşekkür ediyoruz.

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. MUSTAFA AKGÜL – Biz teşekkür ederiz, sağ olun.

BAŞKAN – Ama Hocam, Yıldırım Bey’in söylediği bir husus var, onu ben tekrar edeceğim, demin söyleyecektim, unuttum: Önerilerinizi mutlaka daha spesifik, belirli hâle getirip sunmak lazım. Mesela bir komisyon kurmak, bir bakanlık kurmak, tabii ki bunlar çok önemli şeyler ama mutlaka, genel ifadelerden daha özel ifadelere indirgeyip ona göre adım atmak lazım, yani şuraya şu, buraya bu, buraya bu şeklinde. O anlamda önerilerinizi bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum.

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. MUSTAFA AKGÜL – Ama en kritik olan yapı, kendini düzeltebilecek, devamını sağlayacak, geri besleme alabilecek bir yapı kurmak...

BAŞKAN – Hocam, yapıları kurmuşuz, onları da beğenmediniz. Yani BTK diyoruz...

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. MUSTAFA AKGÜL – BTK öyle bir yapı değil ki!

BAŞKAN – Ama BTK öyle anlatmıyor Hocam. Şimdi...

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇ. DR. MUSTAFA AKGÜL – BTK “TK” olarak kuruldu, yapısı değişmeden BTK’yı ismi beğendiği için onu aldı. Aslında Medis önce hatırlarsanız, vermedi, “Senin adın Elektronik Haberleşme Kurumudur.” dedi, Cumhurbaşkanı’dan döndükten sonra BTK adını aldı. Yapısı ona uygun değil. Atilla’nın söylediği gibi, dünyadaki diğer örneklerle, Amerika’ya, İngiltere’ye falan baktığınız zaman böyle “B” ile bulunan yok, “TK”dır onlar. Yani telekomünikasyon alanını düzenleyici kuruluştur. Başka işe karışması kendi iç düzensizliğini yaratır.

BAŞKAN – Peki, çok teşekkür ediyoruz Hocam, sağ olun.

Kapanma Saati: 17.19